

vadni meri junaških pesmi spomine iz stare slovenske in hrvaške zgodovine, ki se izlivajo slednjič v gorečo željo:

Tiho, tiho struji Sutla rieka,
Tiho struji, tajne priče zuje,
I razdvaja narod jednog breka,
Što ga spoji vjera i krv jedna,
A razdvoji tudja zavist biedna.
Oj kada će hladna Sutla rieka
Vez nam biti, ne slozi zapreka!
Kad će Hrvat složan i Slovenac,
Složno pojuć pjesmu pobjedničku,
Bratski plesti u slobodi vienac,
Srećom vječat majku zajedničku!

Hvalevredno je, da so nam neznani hrvaški izrazi raztolmačeni pod črto v slovenskem jeziku. Slovenski

tolmač so pomagali sestaviti „Daničarji“ (gg. Reból in Pregelj). To je pravo delo za našo slovensko in hrvaško vzajemnost! Ta pesem pa ostane kot trajen spomin na lepe dni zagrebškega sestanka. L.

Skladbe za citre. Izšle so sledeče skladbe v zbirki „Slovenski citrar“: Št. 3. „Nezvesta“. Fantazija po narodnem motivu. — Št. 4. „Vse mine“. Transkripcija po Ipavčevem napevu. — Št. 5. „Po jezeru“. Transkripcija po narodnem napevu za dvoje citer Vse te skladbe so znanega mojstra Fr. S. K o ž e l j s k e g a. Cena prvima dvema je 1 K, št. 5 1'60 K. Schwentnerjeva založba je pa preskrbela jako okusno salonsko opremo.

To in ono.

Naše slike. Spravna cerkev v spomin carju Aleksandru II. v Peterburgu (str. 478.). Dne 13. marca 1881 je padel ruski car Aleksander II. kot žrtev nihilistovskega atentata. Aleksander II. je bil osvobodil ruskega kmeta in je imel trden namen, da reformira starodavno odrevenelo carstvo po načelih svobode in civilizacije. A revolucionarni elementi, ki so se slepo zarotili zoper vsak državni red in ki jim ni do tega, da bi se zboljšal položaj ljudstva, ampak ki delajo le na uničenje države, so po rusko-turški vojski nastopili še predrzneje nego prej. Bila je doba terorizma. Nihilisti so se zarotili, da bodo z neprestanimi umori in atentati prisilili vse oblastnike, da odstopijo in da se nihče ne bo upal stopiti na njihovo mesto. Bilo je blazno početje, ki se je moglo poroditi samo v glavah tako eksaltiranih in mistično-fantastičnih ljudi, kakršni so ruski nihilisti, ki so prepojeni z neko ideološko filozofijo brez vsakega realnega temelja in ki silijo nekam brez jasnih ciljev. Saj ima še dandanes ruska revolucija, ki se vleče dalje brez pravega uspeha, isti značaj nejasnosti in slepega nepraktičnega fanatizma. Med raznimi dostojanstveniki, ki so padli tedaj, je bil tudi car Aleksander II., ki ga je zadela nihilistovska bomba, ko se je vozil skozi mesto. To je bila velikanska škoda za rusko državo, kajti Aleksander II. je ravnokar nameraval uvesti velike nove reforme, s katerimi bi bil ljudstvo še bolj osvobodil in mu dal ustavne pravice. A z njegovo smrtjo so bili umorjeni tudi lepi načrti, in naslednik, preplašen od nihilistovskega terorizma, je sklenil silo streti s silo in je zopet uvedel stari strogi absolutizem, iz katerega se Rusija še danes ne more rešiti vkljub ponesrečenim poizkusom z dumo. — Na mestu, kjer je zadela bomba carja Aleksandra, so sklenili sezidati spravno cerkev. Že leta 1882. so začeli zgradbo, a šele prošli mesec je bilo mogoče cerkev posvetiti. Zgrajena je v ruskobizantskem slogu.

O t o n p l. D e t e l a, deželni glavar kranjski in predsednik „Ces. kr. kmetijske družbe za Kranjsko“, je bil letos od vladarja imenovan za člana gosposke zbornice. Detela je za Miklošičem prvi Slovenec, ki je poklican v ta postavodajalni zastop. V kranjskem deželnem zboru zastopa kranjsko-škofjeloške kmečke občine in je bil izvoljen na program Slovenske Ljudske Stranke. — M a r o k o ima zdaj vladarjev na izbero. V osebi Mulej Hafida, ki se je pred kratkim proglasil v Marakešu za sultana, je dobil priznani naslednik in sin bivšega sultana Mulej Hasana, Abd-el Aziz, nevarnega tekmeča. Tudi brat sultanov Mulej Mohamed hoče vladati in ima v

svoji oblasti zapadne maroške pokrajine. Poleg teh je pa še mnogo šejkov, ki bi bili radi sami svoji. Mulej Hafid je star šele 32 let. Do 25. leta je samo proučeval muzulmansko modrost in je najizobraženejši med potomci kraljeve krvi, vsled česar vživa zaupanje arabskih duhovnikov, „ulemov“. Sedanje maroške zmede izrabljajo zase Francozi, ki so „v varstvo Evropecev“ poslali v Maroko armado pod poveljstvom generala Drude. Mulej Hafid, ki ni Evropcem sovražen, hoče pa vendar z vso energijo ohraniti neodvisnost Maroka. — B a j d e t o v

OTON PL. DETELA

deželni glavar kranjski in predsednik c. kr. kmetijske družbe, član gosposke zbornice

klavir na lok (str. 480.) je znamenita iznajdba, ki utegne imeti še lepo prihodnost. G. Ivan Bajde si je stavil nalogo, da izume način, kako bi se na glasbilu s tipkami dosegel naravni glas glasbil na lok, kakor ga imajo gosli, viole, cello in bas. To so poizkušali že davno pred njim, in dvesto let je že tega, kar živi ta problem v glasbeni zgodovini, a uspeh je bil

doslej vedno le negativen, kajti jako težko je s pritiskom na tipko doseči tisti fini, nežnočutni glas, ki ga proizvaja lok na goslih. Klavir le udarja na strune, orglje imajo enakomeren glas piščali, težka naloga je pa združiti pri taki mehaniki elastični žimasti lok s poljubnim vzdrževanjem glasu. Gospod

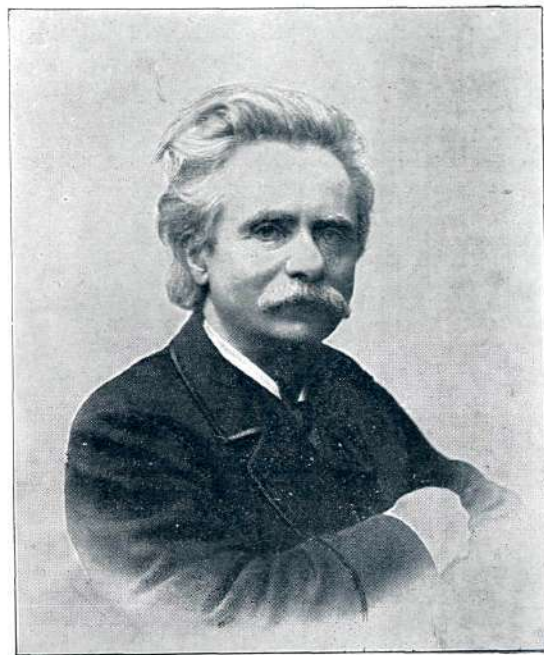
BAJDETOV KLAVIR NA LOK

Ivan Bajde je z občudovanja vredno vztrajnostjo, boreč se z bedo in siromaštvom, skoro brez vsakršne podpore skozi 23 let proučeval ta problem, poizkušal in konstruiral s trdnostjo, da se mu težka naloga posreči. Ko je v Ljubljani javno nastopil s svojim izumom, smo bili vsi iznenadeni od njegovega duhovitega izuma; ni manjkalo prijaznih besed priznanja in hvale, ali, kar je glavno, nihče ni dal gospodu Bajdetu sredstev, da bi svoj izum izpopolnil in izrabil. Oni, ki bi radi, nimajo, a oni, ki imajo, ne dajo — tako je žal, in to usodo iznajditeljev je izkusil tudi g. Bajde. A tujec je spoznal vrednost Bajdetovega izuma. Tvrška Ludovik Hupfeld A. G. v Lipskem je odkupila Bajdetu njegovo iznajdbo, da jo uporabi. Za Bajdetovo iznajdbo se zanimata tudi Nj. Vel. cesar Franc Jožef I.

in knez Liechtenstein. Klavir na lok utegne torej nastopiti v resnici kot konkurent orkestra poleg klavirja, harmonija in orgelj. — Muzej v Plevni nas spominja rusko-turške vojske. Ko so letos praznovali jubilej kneza Ferdinanda, tisočletnico cesarja Borisa in odkrili v Sofiji spomenik carju Aleksandru II. Osvoboditelju, so pohiteli ruski slavnostni gostje, na čelu jim sin carja osvoboditelja veliki knez Vladimir Aleksandrovič, tudi v Plevno, da počaste spomin za bolgarsko svobodo padlih ruskih vojakov.

Edvard Grieg †. Nobeden skandinavski skladatelj ni dosegel toliko uspehov kakor te dni umrli Edvard Grieg, ki je eden najoriginalnejših sodobnih skladateljev, katerega glasba izhaja iz srca in tudi gre do srca. Norveški narodni napevi so mu dali največ motivov, ki jih je z neobičajno nežnostjo in rahločutnostjo vpletel v svoje skladbe, a ne da bi jih le uporabil kontrapuntično ali jih le harmoniziral, ampak s tem, da je oplodil ž njimi svojo domišljijo in samostojno ustvarjal v njihovem duhu. On je skandinavsko pesem uvedel v svetovno glasbeno literaturo. Čudovit skrivnosten značaj imajo ti motivi, velika, globokočutna poezija diha iz njih, spomini divjih fjordov, morskih viharjev, dolgih severnih noči, sneženih mrazov in gorkih plamenov v samotnih kočah. Kateri glasbenik ne pozna danes „Solveigove pesmi“ in suite „Peer Gynt“ z njiju skrivnostno melanholično očarujočo melodiko. Edvard Hagerriif Grieg je bil rojen l. 1843. v Bergenu in se je izobrazil na

EDVARD GRIEG, NORVEŠKI SKLADATELJ

konservatoriju v Lipskem, potem v Kodanju in v Italiji. Že s prvimi skladbami je prišel na glas izrednega skladatelja. Imenujejo ga „severnega Chopina“, dasi njegova tvornost ni tako fenomenalna kakor so skladbe velikega Poljaka.

